

Gina Drăgoiu-Carpen

Ghid practic de economie

PENTRU
BACALAUREAT,
ADMITEREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR

ARGUMENT

Ca participanți la activitatea economică, fie că vrem, fie că nu vrem, trebuie să avem un minimum de cunoștințe economice, pentru a înțelege impactul pe care fenomenele și procesele economice îl au asupra deciziilor noastre, pentru a ne putea realiza mai bine interesele. De aceea studiul economiei, ca știință, devine util și necesar, mai ales prin caracterul său practic-aplicativ.

O studiere sistematică a acestei discipline se face în liceu, la clasa a XI-a, la toate profilurile și specializările, precum și în foarte multe instituții de învățământ superior.

Economia este disciplină de concurs la Facultatea de Drept, la Școala Națională de Științe Politice și Administrative și la unele facultăți din cadrul Universității Politehnice București, instituții de învățământ superior foarte solicitate de elevi în vederea carierei profesionale.

Studiul economiei ridică însă o serie de probleme, care, de multe ori, îi determină atât pe elevi, cât și pe studenți, să aibă o anumită rețineră în privința obținerii unui grad ridicat de reușită în rezolvarea sarcinilor specifice acesteia: înțelegerea anumitor concepte și legi, rezolvarea de probleme, stabilirea unor corelații între fenomene și procese economice, identificarea cauzelor sau a consecințelor unor procese economice. De aceea apare ca necesară o accesibilizare a acestor cunoștințe, îndeosebi prin familiarizarea elevilor cu fenomenele și procesele economice reale, prin corelarea lor cu aspecte ale vieții economice concrete. Apelul la exemplele concrete este atât o cale, cât și o dovadă a înțelegerii cunoștințelor asimilate, de aceea reprezintă și una dintre sarcinile date elevilor în probele de evaluare, atât la examenul de bacalaureat, cât și la olimpiadele școlare.

Experiența mea didactică și a colegilor mei arată faptul că elevii au încă dificultăți în rezolvarea acestor sarcini, menite a instrumenta cunoștințele asimilate, a le face utile pentru activitatea lor, dar și pentru viață. Activitatea la catedră, dar și participarea la evaluarea elevilor la examenul de bacalaureat, la fazele județene și naționale ale olimpiadei de economie, m-au determinat să constat o serie de erori frecvente și de confuzii făcute de elevi, care îi împiedică să rezolve cu succes sarcinile de lucru din programa școlară, subiectele din testele de evaluare sau din probele de examen. Aceste aspecte au fost avute în vedere când am conceput lucrarea, ca pe un instrument util atât elevilor, cât și profesorilor în învățarea și predarea economiei, prin relaționarea permanentă a nivelului teoretic-explicativ cu cel practic-aplicativ.

În prezenta lucrare elevii și cei care se pregătesc pentru admiterea în învățământul superior găsesc un inventar al conceptelor și problemelor de bază ale fiecărei teme sau capitol, o secțiune de explicare prin concretizare a unor cunoștințe din corpul temei, o secțiune destinată evidențierii și lămuririi unor erori sau confuzii frecvente făcute de către elevi și o secvență în care sunt formulate câteva principii sau sfaturi pentru viață, căi de acțiune ce rezultă din informațiile studiate. Unele dintre explicații sunt însoțite și de exemple numerice, de rezolvarea de probleme.

Iată câteva dintre motivele care ne determină să considerăm că această lucrare vine în întâmpinarea unor nevoi și probleme reale ale elevilor și studenților, sprijinindu-i în studiul economiei și în obținerea performanței școlare, dar și în luarea deciziilor, ca participanți la viața economică.

Gina Drăgoiu-Carpen

CAPITOLUL I

ACTIVITATEA ECONOMICĂ

A. REZUMAT

CONCEPTE ECONOMICE:

- nevoi;
- resurse;
- legea rarității resurselor;
- principiul raționalității economice;
- costul de oportunitate;
- știința economică.

Nevoile

Definiție: reprezintă stări de necesitate resimțite ca încordare interioară, de a căror satisfacere depind existența și evoluția omului ca individ și ca grup.

Caracteristici:

- nelimitate ca număr și diversitate;
- sunt complementare, interdependente;
- concurrente, fiecare tinzând să fie satisfăcută înaintea celorlalte;
- limitate în capacitate, au un volum determinat;
- subiective prin purtătorul lor și obiective prin faptul că sunt impuse din afara omului, de mediul în care omul trăiește.

* În raport cu activitatea economică, nevoile sunt factor declanșator. Activitatea economică declanșează alte nevoi.

Clasificare:

- după importanța satisfacerii** lor pentru progresul omului și al societății:
 - de bază (de hrană etc.);
 - elevate, superioare (de cultură, de creație, de autorealizare etc.).
- după purtătorul lor:**
 - individuale;
 - colective (sociale).
- după gradul de complexitate:**
 - simple (setea, foamea etc.);
 - complexe (de comunicare, de creație etc.).

Resursele

Definiție: reprezintă totalitatea elementelor utilizate sau utilizabile în obținerea bunurilor necesare satisfacerii nevoilor.

Caracteristici:

- complementare, interdependente;
- dinamice.

* *Legea rarității resurselor arată că volumul, structura și dinamica resurselor sunt inferioare volumului, structurii și dinamicii nevoilor, de unde rezultă insuficiența resurselor în raport cu nevoile.*

Clasificare:

- după proveniența lor:**
 - primare (provenite din natură):
 - resurse naturale;
 - potențialul demografic;
 - derivate (se obțin pe baza celor primare):
 - resurse științifice;
 - tehnologii.
- după durata folosirii lor:**
 - regenerabile (apa, aerul etc.);
 - neregenerabile (petrolul și gazele naturale).

3. după posibilitatea recuperării:

- a. recuperabile (sticla, hârtia);
- b. parțial recuperabile (resursele biologice);
- c. nerecuperabile (energia).

Principiul raționalității economice

Reprezintă răspunsul dat de știința economică legii rarității resurselor. Aceasta arată că nevoile suplimentare trebuie satisfăcute cu aceleași resurse sau cu resurse mai puține.

Acest principiu se prezintă ca:

- a. **principiul minimului**, care presupune satisfacerea unui volum dat de nevoi cu cel mai mic consum de resurse;
- b. **principiul maximului**, a cărui cerință este satisfacerea cât mai multor nevoi cu un volum dat de resurse;
- c. **principiul minimaxului**, care presupune satisfacerea cât mai multor nevoi, cu cel mai mic consum de resurse.

** Principiul raționalității economice are ca finalitate reducerea consumului de resurse pentru o trebuință satisfăcută, deci mai buna satisfacere a nevoilor.*

Costul de oportunitate

Definiție: reprezintă un mod de a vedea costul unei opțiuni (alegeri) prin prisma raportului beneficiu – renunțare. Ținând cont că resursele sunt limitate, suntem puși în situația de a alege între alternative și atunci când producem ceva, și atunci când consumăm. Alegerea uneia dintre alternative implică renunțarea la celelalte. Sacrificiul făcut prin renunțarea la cea mai importantă alternativă în ordinea preferințelor, reprezintă costul de oportunitate al alternativei alese.

** Costul de oportunitate se mai numește și cost alternativ, costul sacrificiului, costul renunțării, cost real al alegerii, cost de opțiune.*

Știința economică

Știința economică reprezintă cunoștințele și ideile structurate într-un sistem logic și a căror concordanță cu realitatea le face utile pentru fundamentarea unui comportament al oamenilor în legătură cu modul în care, cu resurse limitate, care au întrebuniări alternative, ei își asigură atingerea obiectivelor concurente ale existenței.

Caracteristicile științei economice

- are ca obiect de studiu realitatea economică sau mecanismul economic;
- descrie fenomenele economice;
- explică fenomenele economice cu ajutorul legilor economice obiective, prognozează evoluția fenomenelor economice;
- oferă soluții de principiu raportului nevoi–resurse, în vederea optimizării lui;
- fundamentează comportamentul economic rațional (caracter practic aplicativ);
- are un caracter istoric, teoriile explicative modificându-se în timp, odată cu realitatea economică.

** „Economia politică studiază modul în care societatea folosește resursele limitate pentru a produce bunuri de valoare și a le distribui membrilor săi.”¹*

B. SĂ ÎNȚELEM MAI UȘOR

Legea rarității resurselor

Aceasta, ca lege economică obiectivă, are un caracter permanent. Prezența acțiunii acesteia poate fi semnalată atât la nivelul individului, cât și la nivelul companiilor, organizațiilor sau guvernelor.

¹ Paul Samuelson, *Economia politică*, Editura Teora, București, 2000, p. 22.

CUPRINS

ARGUMENT	5
CAPITOLUL I. Activitatea economică.....	7
CAPITOLUL II. Consumatorul	14
CAPITOLUL III. Producătorul	24
CAPITOLUL IV. Utilizarea factorilor de producție	37
CAPITOLUL V. Piața.....	52
CAPITOLUL VI. Concurența	57
CAPITOLUL VII. Piața monetară	64
CAPITOLUL VIII. Piața capitalurilor	74
CAPITOLUL IX. Piața muncii	85
CAPITOLUL X. Venitul, consumul și investițiile.....	92
CAPITOLUL XI. Creștere și dezvoltare economică.....	101
CAPITOLUL XII. Inflația și șomajul	105
CAPITOLUL XIII. Fluctuațiile macroeconomice	117
CAPITOLUL XIV. Statul în economia de piață.....	122
CAPITOLUL XV. Piața mondială	127
TESTE PENTRU BACALAUREAT.....	135
REZOLVĂRI	154
BIBLIOGRAFIE	172

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ

EDITURA PARALELA 45

Pitești, jud. Argeș, cod 110174, str. Frații Golești 130

Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444

0721 247 918

Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492.

E-mail: comenzi@edituraparelela45.ro

sau accesați www.edituraparelela45.ro

Tiparul executat la Graficprint

www.graficprint.eu

e-mail: comenzi@graficprint.eu